

5 november 2018

Punkt 2, fjärde stycket – avseende förnybara energikällor, i bilaga I till energiprestandadirektivet - Effekt på 1 kap. 3§ i plan- och byggförordningen

1. Vinge har blivit ombudda att göra en bedömning av om punkt 2, fjärde stycket, i bilaga I till direktiv 2010/31 om byggnaders energiprestanda ("energiprestandadirektivet"),¹ införd genom direktiv 2018/844, innebär att definitionen av "energiprestanda" i 1 kap. 3 § i plan- och byggförordningen (2011:388) kan ändras genom att undantaget för "energi från sol, vind, luft eller vatten som alstras i byggnaden eller på dess tomt" kan strykas eller på annat sätt bör ändras.
2. Punkt 2, fjärde stycket, i bilaga I till energiprestandadirektivet föreskriver:

"Vid beräkningar av primärenergifaktorerna för beräkning av byggnaders energiprestanda får medlemsstaterna beakta energi från förnybara energikällor som levereras genom energibäraren och energi från förnybara energikällor som produceras och används på plats, förutsatt att detta tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt."
3. Enligt 1 kap. 3 § i plan- och byggförordningen avses med "energiprestanda":

"den mängd levererad energi som behövs för uppvärmning, kylning, ventilation, varmvatten och belysning vid ett normalt bruk av en byggnad, undantaget sådan energi från sol, vind, mark, luft eller vatten som alstras i byggnaden eller på dess tomt".
4. En byggnads energiprestanda ska, enligt punkt 1, andra stycket, i bilaga I till energiprestandadirektivet, uttryckas med en numerisk indikator för primärenergianvändning,
5. Det följer av punkt 2, fjärde stycket, i bilaga I till energiprestandadirektivet att det är upp till varje medlemsstat att avgöra om energi från förnybara energikällor ska beaktas vid beräkningen av primärenergifaktorerna för byggnaders energiprestanda.
6. En medlemsstat kan således välja att inte ta med energi från förnybara energikällor i beräkningen.
7. Såsom framgår av bestämmelsen, måste dock medlemsstaterna när de tillämpar den säkerställa att det sker på ett icke-diskriminerande sätt. Detta innebär att man är skyldig att iaktta principerna om likabehandling och icke-diskriminering, vilket också följer av artiklarna 20 och 21 i EU:s stadga för de grundläggande rättigheterna.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda (EUT 2010 L 153, s. 13), såsom ändrat genom direktiv (EU) 2018/844 av den 30 maj 2018 (EUT 2018 L 156, s. 75).

8. Principerna om likabehandling och icke-diskriminering innebär enligt EU-domstolens fasta rättspraxis att jämförbara situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte få behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (se, bl.a. dom i mål C-195/12, *Industrie du bois de Vielsalm*, punkt 50, och däri angiven rättspraxis).
9. För att en likabehandlingsprincipen ska anses åsidosatt genom skillnad i behandling krävs att de aktuella situationerna är jämförbara med hänsyn till samtliga omständigheter som kännetecknar dem. EU-domstolen har förklarat att de omständigheter som kännetecknar de olika situationerna och därigenom deras jämförbarhet bör bland annat bestämmas och bedömas utifrån föremålet för och syftet med den berörda unionsrättsakten (se bl.a. dom i mål C-195/12, *Industrie du bois de Vielsalm*, punkterna 51-53, och däri angiven rättspraxis).
10. Syftet med energiprestandadirektivet är, enligt artikel 1.1, att främja en förbättring av energiprestanda i byggnader i unionen samtidigt som hänsyn tas till utomhusklimat och lokala förhållanden samt till krav på inomhusklimat och kostnadseffektivitet.
11. Vidare framhålls det i skäl 13 till kommissionens delegerade förordning 244/2012 om komplettering till energiprestandadirektivet,² med avseende på den kostnadsoptimala metoden, att denna är tekniskt neutral och inte gynnar någon teknisk lösning framför någon annan.
12. Vad gäller syftet att främja en förbättring av energiprestanda i byggnader, kan det knappast råda någon tvekan om att olika förnybara energikällor, externa eller producerade och använda på plats, liksom även andra energikällor, är i en jämförbar situation.
13. Visserligen ska hänsyn tas bl.a. till lokala förhållanden och kostnadseffektivitet och medlemsstaterna har getts utrymme att välja om energi från förnybara energikällor ska beaktas vid beräkningen av primärenergifaktorerna för byggnaders energiprestanda, men om en medlemsstat väljer att behandla energikällor och/eller tekniska lösningar olika, åligger det medlemsstaten att bevisa att dessa inte befinner sig i en jämförbar situation.
14. Slutsatsen blir således att punkt 2, fjärde stycket, i bilaga I till energiprestandadirektivet innebär att definitionen av ”energiprestanda” i 1 kap. 3 § i plan- och byggförordningen (2011:388) kan ändras genom att undantaget för ”energi från sol, vind, luft eller vatten som alstras i byggnaden eller på dess tomt” stryks, men något krav på att så ska ske inte följer av punkt 2, fjärde stycket, i bilaga I till energiprestandadirektivet.
15. Emellertid måste vid tillämpningen av punkt 2, fjärde stycket, i bilaga I till energiprestandadirektivet medlemsstaterna iaktta principerna om likabehandling och icke-diskriminering. Detta innebär att om en medlemsstat väljer att behandla energikällor och/eller tekniska lösningar olika, åligger det medlemsstaten att bevisa att dessa inte befinner sig i en jämförbar situation.

Martin Johansson
Advokat

² Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 244/2012 av den 16 januari 2012 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda genom fastställande av en ram för jämförelsemetod för beräkning av kostnadsoptimala nivåer för minimikrav avseende energiprestanda för byggnader och byggnadselement (EUT 2012 L 81, s. 18).